

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku Stowarzyszenia Z. (...) w W.
przy uczestnictwie Stowarzyszenia "Y." w W. i Miasta (...)
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 października 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 27 września 2019 r., sygn. akt (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestników postępowania: S. w W. i M. (...) kwoty po 6250 zł (sześć tysięcy dwieście pięćdziesiąt) zł. tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca-Stowarzyszenie Z. (...) w W. złożył wniosek o stwierdzenie zasiedzenia bliżej opisanej zabudowanej nieruchomości gruntowej - działki nr 2[...] położonej w W. przy ul. M.. nr [...], objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w W., w której jako właściciel jest ujawniona Gmina Dzielnica [...]. Postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy w W. oddalił

wniosek. Apelacja wnioskodawcy została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w W. z dnia 27 września 2019 r. Wnioskodawca złożył skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na wskazanej wyżej przyczynie kasacyjnej obligowało skarżącego do sformułowania zagadnienia w sposób przyjęty przy kierowaniu do Sądu Najwyższego pytania prawnego na podstawie art. 390 k.p.c., zawarcia we wniosku pogłębionego wywodu uzasadniającego zgłoszone wątpliwości prawne, wykazania zasadności proponowanego przez skarżącego sposobu ich rozstrzygnięcia, a także wykazania wadliwości rozwiązania przez Sąd drugiej instancji przedstawionych przez skarżącego problemów prawnych w sposób rzutujący na wynik sprawy. Trzeba też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas jeszcze niewyjaśniony, dotyczący

ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurystycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw.

Stosownie do treści wniosku o przyjęcie skargi, istotne zagadnienie prawne dotyczy tego, czy wykonywanie przez posiadacza nieruchomości, w stosunku do którego wydano decyzję administracyjną o przekazaniu mu w użytkowanie gruntu zabudowanego, szeregu bliżej opisanych czynności (opłacanie podatku od nieruchomości, decydowanie we wszystkich kwestiach związanych z przedmiotową nieruchomością, pobieranie wszystkich pożytków i ponoszenie kosztów związanych z nieruchomością, zawieranie umów najmu pomieszczeń lub umów użyczenia, przeprowadzanie remontów, składanie wniosków o stwierdzenie zasiedzenia) może skutkować uznaniem takiego posiadacza za posiadacza samoistnego przedmiotowej nieruchomości, czy też fakt wydania opisanej decyzji administracyjnej niweczy samoistny charakter posiadania i posiadacz taki nie może zmienić charakteru posiadania na samoistny, nawet w przypadku wykonywania i manifestowania wszelkich uprawnień i czynności właściciela. Według skarżącego, istnieje także potrzeba wypowiedzenia się przez Sąd Najwyższy co do kwestii, czy w wypadku utraty posiadania samoistnego nieruchomości przez jej posiadacza przed upływem terminu jej zasiedzenia na skutek wydania decyzji administracyjnej o przekazaniu mu gruntu zabudowanego w użytkowanie, jeżeli posiadacz taki ponownie zacznie posiadać nieruchomość jako posiadacz samoistny, można to traktować jako przywrócone posiadanie samoistne w rozumieniu art. 345 k.c., a w konsekwencji do okresu zasiedzenia można przyjąć cały okres posiadania nieruchomości.

Przedstawione przez skarżącego zagadnienia nie spełniają przytoczonych wyżej wymagań, jakim powinna odpowiadać przyczyna kasacyjna objęta art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Sposób ich sformułowania oraz przywołane na ich uzasadnienie argumenty świadczą o tym, że nie stanowią one abstrakcyjnych zagadnień z zakresu wykładni prawa w przedstawionym wyżej rozumieniu, lecz są bezpośrednimi pytaniami o trafność ustaleń faktycznych i ocen prawnych Sądu drugiej instancji oraz zasadność przyjętego przez ten Sąd sposobu

rozstrzygnięcia sprawy. Skonfrontowanie postawionych przez skarżącego pytań z motywami zaskarżonego kasacyjnie postanowienia prowadzi z kolei do wniosku, że - pomimo kazuistycznego sformułowania - zagadnienia te pozostają w oderwaniu od podstawy faktycznej tego postanowienia i przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy oceny prawnej wniosku skarżącego o zasiedzenie. Z uzasadnienia zaskarżonego kasacyjnie orzeczenia nie wynika, aby Sąd ten przyjął, że sam fakt wydania decyzji administracyjnej z dnia 28 września 1984 r. o przekazaniu wnioskodawcy spornego gruntu w użytkowanie wyłączał późniejszą zmianę charakteru wykonywanego przez wnioskodawcę władztwa nad nieruchomością z posiadania zależnego na posiadanie samoistne. Sąd uznał natomiast, że nie doszło do tego rodzaju zmiany. Uzasadnienie postanowienia wskazuje, że Sąd Okręgowy, oceniając stan świadomości i woli wnioskodawcy w tym zakresie (a zatem elementy składające się na *animus possidendi*) na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym dokumentów pochodzących od samego wnioskodawcy, doszedł do przekonania, że dowody te świadczyły o posiadaniu zależnym objętej wnioskiem nieruchomości przez wnioskodawcę. Wyszczególnione przez skarżącego w zagadnieniu prawnym czynności odnoszące się do tej nieruchomości zostały natomiast zakwalifikowane jako czynności administrowania i zarządzania, stanowiące przejawy jej użytkowania przez wnioskodawcę na podstawie i w ramach opisanej wyżej decyzji administracyjnej, z czym wnioskodawca polemizuje w ramach postawionych zagadnień prawnych. Odnosząc się do drugiego zagadnienia, dotyczącego art. 345 k.c., należy w pierwszym rzędzie zauważyć, że wykładnia tej normy jest przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego, w których wyjaśniono już, że dotyczy ona jedynie takich sytuacji, w których utrata posiadania nastąpiła w wyniku bezprawnego zachowania sprawcy jego naruszenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2011 r., I CSK 651/10, nie publ.); przywrócenie posiadania w rozumieniu art. 345 k.c. zakłada rzeczywiste odzyskanie przez posiadacza władztwa nad rzeczą w wyniku skorzystania przez niego ze środków prawnych służących do ochrony posiadania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2004 r., sygn. akt IV CK 21/04, nie publ.). Taka sytuacja nie wystąpiła w rozpoznawanej sprawie, a zatem

skarżący nie wykazał faktycznej potrzeby wypowiedzenia się przez Sąd Najwyższy w tej kwestii.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz uczestników postępowania, którzy wnieśli w terminie odpowiedź na skargę kasacyjną, orzeczono na podstawie art. 520 § 2 w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U z 2018 r., poz. 265).

jw